

Zalecenia

Instytucji Zarządzającej Programem Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko (IZ POIiŚ)

dla Instytucji Pośredniczących i Instytucji Wdrażających

w sprawie

stosowania zabezpieczeń należytego wykonania przez beneficjentów obowiązków wynikających z umowy o dofinansowanie projektu.

Podstawa zaleceń

1. Zalecenia zostały wydane na podstawie § 9 ust. 1 pkt 3 Porozumień w sprawie systemu realizacji PO IiŚ z Instytucjami Pośredniczącymi z 11 kwietnia 2007 r.
2. Zalecenia zostały opracowane na podstawie interpretacji:
 - a. ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych¹ (zwanej dalej „ustawą o finansach publicznych”) oraz
 - b. rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 7 września 2007 r. w sprawie wydatków związanych z realizacją programów operacyjnych² (zwanego dalej „rozporządzeniem MRR”).

Obowiązek ustanawiania zabezpieczenia w ustawie o finansach publicznych

3. Zgodnie z art. 209 ust. 2 pkt 6 ustawy o finansach publicznych, umowa zawarta przez dysponenta środków z beneficjentem dotacji powinna zawierać „*formy zabezpieczeń należytego wykonania przez beneficjenta zobowiązań wynikających z umowy*”. Jednocześnie zgodnie z art. 209 ust. 3 ustawy o finansach publicznych obowiązek wnoszenia zabezpieczeń należytego wykonania przez beneficjenta zobowiązań wynikających z umowy nie ma zastosowania do beneficjenta dotacji rozwojowej będącego jednostką sektora finansów publicznych albo fundacją, której jedynym fundatorem jest Skarb Państwa, a także Banku Gospodarstwa Krajowego.

Obowiązek ustanawiania zabezpieczenia w rozporządzeniu MRR

4. Zgodnie z art. 208 ust. 2 ustawy o finansach publicznych minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego może określić, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób dokonywania wydatków związanych z realizacją programów operacyjnych, w tym sposób i tryb udzielania zaliczek beneficjentom lub wykonawcom mając na względzie rodzaje realizowanych projektów, koszt projektu, konieczność zagwarantowania prawidłowości dokonywania wydatków.
5. Na podstawie ww. delegacji Minister Rozwoju Regionalnego wydał rozporządzenie z dnia 7 września 2007 r. w sprawie wydatków związanych z realizacją programów operacyjnych (Dz. U. Nr 175, poz. 1232. Rozporządzenie MRR zostało znowelizowane:
 - a. rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 10 lutego 2009 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie wydatków związanych z realizacją programów operacyjnych (Dz. U. Nr 23, poz. 140) oraz
 - b. rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 20 lipca 2009 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie wydatków związanych z realizacją programów operacyjnych (Dz. U. Nr 114, poz. 954).

¹ Ustawa z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104, z późn. zm.).

² Rozporządzenie z dnia 7 września 2007 r. w sprawie wydatków związanych z realizacją programów operacyjnych (Dz. U. Nr 175, poz. 1232 z późn. zm.)

6. Rozporządzenie MRR reguluje m.in. sposoby i tryb ustanawiania i wnoszenia przez beneficjentów zabezpieczenia należytego wykonania zobowiązań wynikających z umowy o dofinansowanie jeżeli w ramach umowy o dofinansowanie przewidziano wypłatę dotacji rozwojowej w formie zaliczki (§ 10). Zatem w przypadku, gdy dotacja rozwojowa jest udzielana w formie refundacji poniesionych wydatków, w zakresie zabezpieczenia należytego wykonania umowy, zastosowanie znajduje art. 209 ust. 2 pkt 6 ustawy o finansach publicznych, a nie przepisy rozporządzenia MRR.

Formy dofinansowania projektów

7. Zgodnie z § 8 ust. 1 rozporządzenia MRR dofinansowanie może być dokonywane poprzez:
 - a. refundację części wydatków kwalifikowanych poniesionych wcześniej przez beneficjenta,
 - b. przekazanie beneficjentowi całości dofinansowania w formie zaliczki w jednej lub kilku transzach,
 - c. przekazanie beneficjentowi części przyznanego dofinansowania w formie zaliczki w jednej lub kilku transzach, przy czym pozostała kwota dofinansowania stanowi refundację części wydatków kwalifikowanych poniesionych wcześniej przez beneficjenta,
 - d. przekazanie dotacji na utworzenie lub wniesienie wkładu do funduszy kapitału podwyższonego ryzyka, funduszy gwarancyjnych i funduszy pożyczkowych, funduszy na rzecz rozwoju obszarów miejskich oraz funduszy powierniczych, o których mowa w art. 44 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 r.

Zasady i formy stosowania zabezpieczeń

8. Mając na względzie:
 - a. fakt, że w zakresie dofinansowania w formie refundacji wypłata środków odbywa się na podstawie zweryfikowanych przez właściwą instytucję dokumentów potwierdzających poniesione przez beneficjenta wydatki przez co istnieje domniemanie, że wydatkowanie tych środków jest pod należyłą kontrolą,
 - b. ustawowe mechanizmy gwarantujące, niezależnie od stosowanych zabezpieczeń cywilnoprawnych, uprawnienia dla właściwych instytucji do dochodzenia środków nieprawidłowo wydatkowanych w drodze egzekucji administracyjnej (art. 211 ustawy o finansach publicznych),
 - c. obecną sytuację gospodarczą i związane z tym możliwe trudności beneficjentów w zakresie pozyskiwania instrumentów finansowych oraz zabezpieczeń,

IZ POIiŚ zaleca w zakresie ustanawiania zabezpieczeń zachowanie wymogu proporcjonalności i stosowania takich form, które w prawidłowy sposób zabezpieczą środki publiczne przy uwzględnieniu typu beneficjenta i jednocześnie będą jak najmniej uciążliwe dla beneficjenta.

9. Mając na uwadze ww. zasady oraz zważywszy na sposoby udzielania dofinansowania w projektach występujących w PO IiŚ, w przypadku, gdy umowa o dofinansowanie przewiduje udzielenie dotacji rozwojowej w formie:
 - a. refundacji – stosować należy jako podstawową formę zabezpieczenia weksel *in blanco* wraz deklaracją wekslową.

Instytucja zawierająca umowę o dofinansowanie określa maksymalną kwotę zobowiązania wekslowego uwzględniając przesłanki wskazane w pkt. 8 Zaleceń, przy czym nie ma konieczności wymagania od beneficjenta wystawienia weksla na całkowitą kwotę dofinansowania. Zabezpieczenie w tej formie powinno być

ustanowione na okres realizacji projektu oraz może być w uzasadnionym przypadku ustanowione także na okres trwałości projektu.

b. zaliczki i refundacji:

- w stosunku do zaliczki korzystać należy z form zabezpieczeń wskazanych w § 10 ust. 2 ,2a albo 3 rozporządzenia MRR (w zależności od wartości dofinansowania), uwzględniając przesłanki wskazane w pkt. 8 Zaleceń. W odniesieniu do kwalifikowanych form zabezpieczenia zgodnie z § 10 ust. 3, zabezpieczenie nie powinno być niższe niż kwota odpowiadająca najwyższej transzy zaliczki. W każdym z ww. przypadków zabezpieczenie nie powinno przy tym przekraczać całkowitej kwoty zaliczki;

Należy przyjąć, iż zabezpieczenie beneficjent zobowiązany jest udzielić do wysokości danej transzy zaliczki przed wypłatą tej transzy zaliczki i zabezpiecza środki wypłacone do momentu zatwierdzenia przez Instytucję Wdrażającą wydatków, na które została wykorzystana zaliczka tj. okres krótszy niż okres realizacji projektu. Zabezpieczenie ustala się w wysokości łącznej kwoty zaliczek przekazanych i nierozliczonych i nie obejmuje ono kwoty ewentualnych odsetek.

- w stosunku do refundacji – Instytucja zawierająca umowę o dofinansowanie stosować powinna zasady wymienione w pkt 9a.

Zabezpieczenie w formie weksla *in blanco* z deklaracją wekslową powinno się przy tym odnosić tylko do wartości dofinansowania udzielanego w formie refundacji (pozostałego po rozliczeniu zaliczki).

10. Zgodnie z wykładnią autentyczną Ministra Rozwoju Regionalnego przepisu § 10 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia MRR³, przez beneficjenta, który jest podmiotem świadczącym usługi publiczne lub usługi w ogólnym interesie gospodarczym, o których mowa w art. 73 i 86 ust. 2 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, należy rozumieć w szczególności:

- a. podmioty realizujące zadania, o których mowa w art. 1 ust 2 *ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej*⁴;
- b. spółkę PKP PLK S.A. – zarządcę infrastruktury kolejowej o znaczeniu państwowym;

Za podmioty wykonujące ww. usługi należy również uznać podmioty realizujące cel publiczny lub inwestycje celu publicznego w rozumieniu przepisów o gospodarce nieruchomościami i przepisów o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

³ w brzmieniu nadanym rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 20 lipca 2009 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie wydatków związanych z realizacją programów operacyjnych (Dz. U. Nr 114, poz. 954)

⁴ (Dz. U. z 1997 r. Nr 9, poz. 43, z późn. zm.).